

Lietuvius

The Lithuanian, Semi-Weekly Newspaper.
Authorized by EUROM/HC Civil Affairs Division.
Authorization No. UNDP 203 * Publisher: Al. Laikunas, (13b) Memmingen, Postfach 2 * Circulation: 9,000 * Printer: Dietrich & Schuster, Memmingen, Schrammplatz 6.
* Ašak, redaktorius-leidėjas A. Laikunas, vyr. redaktorius V. Meškauskas, redaktorius J. P. Palukaitis, Redakcijos ir Administracijos adresas: (13b) Memmingen, Postfach 2, Tel. 2677.
Laiškaiščiama dukart savaitėje. Paskiro Nr. kaina 0,40 DM. Prenumeratos kaina Vokietijoje 3,— DM, užsakai užsieniui 4,— DM mėnesiui.

Nr. 16 1949. IX. 14.

Pirmieji rezultatai Washingtone

AMERIKIEČIAI INVESTUOS SAVO

Washingtonas (m). JAV, D. Britanijos ir Kanados finansiniuose pasitarimuose pasiekti pirmieji rezultatai. Konferencijos dalyviai pritarė programai, kuria amerikiečiai su pasaulinio banko, eksporto-importo banko ir privačių bankų pagalba padidins savo investicijas sterlingo kraštuose. Svarbiausieji programos nuostatai skamba:

1. JAV vyriausybė skatins ir remis privačias investicijas Commonwealth;
2. D. Britanija padarys viską, kad pašalinus visas kliūtis užsienio investicijoms;
3. D. Britanija, Kanada ir JAV pritaris tu sterlingo bloko valstybių įstojimui į pasaulinį banką, kurios jam dar nepriklausė.
4. JAV ištirs visas galimybes suteikti per eksporto-importo banką paskolas sterlingo kraštams.

Gerai informuotose sluosniuose teigiama, kad pirmasis nutarimas padidinti amerikiečių investicijas sterlingo kraštuose yra svarbus, bet toli gražu neišsprendžia visas problemas.

Finansų ministeris Snyderis pareiškė šeštadienį, kad pasitarimai daro „labai gerą pažangą“. Daugiau jokių nutarimų dar nepadaryta. „Mus visus padarino tas faktas, kad galėjome taip atvirai išsikalbėti vienas klausimais“ — pareiškė jis.

„New York Times“ sekmadienį rašė, kad susitarta sudaryti nuolatinę ūkinę tarybą, kuri seks dolerio ir sterlingo bloką ūkinę eiga. Toliau susitarta, kad D. Britanija galės Marshallio planu suteiktas lėšas panaudoti maisto produktų pirkimui Kanadoje, vietoje to, kad būtina pirkus JAV. JAV Commonwealth pirkis strategiskai svarbias žaliavas. JAV padarys tam tikrų maitinamųjų nuolaidų britų gaminiams. D. Britanija sumažins savo išlaidas socialiniams reikalams.

Oficialus komunikatas

Naktį į antradienį buvo paskelbtas JAV, D. Britanijos ir Kanados finansų ministrų komunikatas, kuris skelbia, kad pirmieji pasitarimai baigti nustatius 10 punktų pagalbos programą. Tos programos svarbiausieji punktai yra padidintos JAV kapitalo investicijos sterlingo bloko kraštuose, padidintas strateginių žaliavų pirkimas ir maitinamųjų britų gaminių sumažinimas. Toliau nurodoma, kad specializūs pasitarimai bus tęsiami toliau. Tiek Snyderis, tiek ir Crippsas pareiškė pasitenkinimo pasiektais rezultatais, kurie leis atstatyti lygsvarą tarp sterlingo ir dolerio.

Nauja pasaulinė ūkio sistema

Reuteris patyrė, kad Washingtono tarimasi sudaryti naują pasaulinę ūkio sistemą, kuri apimtų visą pasaulį, išskyrus sovietų sferą. Paskirai tariamasi dėl sekančių galimybių: 1. Atstatymas visų valiutų kotiravimo; 2. Sterlingo bloko suvienijimas su dolerio bloku; 3. Pasitikėjimo svaru sustiprinimas; 4. Britų eksporto padidinimas ir vakarinę hemisferą; 5. JAV maitinamųjų britų prekėms sumažinimas.

Latvių memorandumas

Europos Tarybai

Strassburgas. „Basler Nachrichten“ informuoja, kad Latvių Tautinė Taryba, veikiama Vakarų Vokietijoje, įteikė Strassburge posėdžiavusiai Europos Tarybai memorandumą apie dabartinę padėtį Latvijoje. Memorandume išskaičiuotos priemonės, kurių imasi sovietinės įstaugos Latvijoje, sukolchozindamos ž. ūkius, bolševikindamos mokyklas ir visą socialinę santvarką, persekiodamos ekleziją ir deportuodamos gyventojus.

Latvių Tautinė Taryba pabrėžia, kad metodai, kuriais Sovietų Sąjunga operuoja Latvijoje ir kitose Pabaltijaus valstybėse, yra neįstatymiški ir nusikalbėtiniai, jie taip pat prieštarauja Jungt. Tautų chartai. Pabaltijio tautos laukia, kad jos vėl atgautų laisvę ir galėtų atstatyti savo suverenumą, — baigiamas memorandumas.

Jūrininkų streikas plečiasi

Roma (AFP). Genujoje prasidėjęs jūrininkų streikas šeštadienį išsiplėtė ir Neapolyje. Ir Triesto profesinės sąjungos paskelbė streiką. Prekybos laivyno ministeris Saragatas pradėjo derybas su profesionaliais jūrininkais.

* Čekoslovakijos vyriausybė atsisakė duoti įvažiavimo vizą naujai pabėgusiems Vatikano charge d'affaires Mgr. Bertoliniui.

Paskutinė valanda

* JAV senato užsienio ir karo komisijos bendrame posėdyje 20 balsų prieš 3 nutarė senatui pasiūlyti su mažais pakeitimais priimti prezidento Trumano ginklų teikimo drauginiams kraštams programą. Pagal komisijų nutarimą Europai turėtų būti skiriama vienas milijardas dolerių, Graikijai ir Turkijai 211 milijonų, Iranui, Korėjai, Filipinams 27,6 mil. dolerių ir Kinijai 75 mil. dol.

* Izraelio seimo posėdyje nežinomas vyras išsitraukęs automatinį pistoletą taikėsi šauti į ministrų pirmininką Ben Gurioną. Tai pastebėję kaimynai šauti sutrukdė. Pasišėmintojas suimtas.

* Oldmiuntzo (Čekoslovakijoje) arkivyskupo Matohos rūmai apstatyti policijos sargybmis. Jo lankytojai yra policijos kvociami. Vyriausybė nutraukė algų mokėjimą 60 kunigų, kurie per pamaldas perskaitė ganytojų laišką.

* Berlyno komendantai sutarė, kad vakarinio Berlyno pašto ženklai turės galios sovietų sektoriuje ir atvirkščiai. Jie pavedė žinovams sutariti dėl vieningo viso Berlyno aprūpinimo elektros energija ir dujomis.

* Trys vakariniai Berlyno komendantai įteikė protestą sovietų įstaugoms dėl susitarimų likviduojant geležinkeliečių streiką sulaužymo.

KAPITALA STERLINGO KRAŠTUOSE

Baruchas reikalauja unijos

JAV bankininkas ir buvęs prezidentų Roosevelto ir Trumano tarėjas Bernardas Baruchas, kalbėdamas pereiną penktadienį Montrealyje (Kanadoje) pasisakė už politinę, ūkinę ir karinę Europos — Amerikos uniją. Atitinkamus siūlymus Baruchas įteikė JAV senato užsienio reikalų komisijai jau 1948 m. sausio mėn. Anot Barucho, amerikiečių-kanadiečių ir britų pasitarimai neduos gerų rezultatų, jei konferencijos dalyviai nepažiūrės faktams į akis.

Valiutų fondo pasitarimai

Dar šią savaitę prasidėsiančiuose pasaulinio banko ir valiutų fondo pasitarimuose dalyvaus 12 finansų ministrų. Bus tariamasi dėl naujo valiutų kurso nustatymo ir nuvertinimo, o taip pat dėl Pietų Afrikos pasiūlymo padidinti aukso kainą.

Achesono ir Bevinio pasikalbėjimai

Bevinas šiomis dienomis su Achesonu aptars tarptautines politikoas problemas, o taip pat susitars dėl bendros eisenos šeštadienį prasidėsiančioje pirmoje Atlanto valstybių tarybos sesijoje.

Tito sąmokslas Vengrijoje?

Budapestas. (dpa). Vengrijos vyriausybė paskelbė kaltinimo aktą prieš užs. reik. min. Lasslo Rajką ir kitus vadovaujančius Vengrijos viešojo gyvenimo asmenis, kurie rugsėjo 18 d. bus teisiami. Sensacingiausias kaltinimo punktas yra tas, kuriame sakoma, kad kaltinamieji „tikėjęsi savo tikslų pasiekti su ginkluota Tito ir kitų dabartinių Jugoslavijos valdovų pagalba“. Toliau jie kaltinami, kad šnipinėję JAV ir Jugoslavijos naudai ir bandę jėga nuvertinti Vengrijos vyriausybę. Kaip numatoma, po šios bylos prasidės eilė naujų bylų, nes kaltinamajame akte palyčiamia daugybė kitų buv. Vengrijos valdininkų, kurie vadinami JAV slaptosios tarnybos agentais, gestapo talkininkais ir Jugoslavijos špiunažo bendradarbiais po karo.

Rajkas kvotos metu prisipažinęs, kad Titas ir Jugoslavijos vidaus reik. min. Rankovičius buvę sąmokslu Vengrijoje kurstytojai. Slapto susitikimo, įvykusio 4 mėn. prieš antijugoslavišką kominformo rezoliuciją paskelbiant, metu Rajkas su Rankovičium aptarė perversmo plano detales.

Šio, dvi su puse valandos trukusio, pasitarimo metu Rankovičius pateikė Tito planą, pagal kurį buvę numatyta nužudyti vadovaujančius Vengrijos komunistus. Juos pašalinus, Rajkas turėjęs perimti Vengrijos komunistų partijos vadovybę ir Vengriją įtraukti į Tito stovyklą. Rankovičius pareiškė, kad jo svarbiausias tikslas esąs „psichiškai sunaikinti“ vadovaujančius Vengrijos komunistus, jų tarpe Vengrijos KP gen. sek. Rakosį, gynybos ministrį Farkasą ir ministrį Geroc. Rajkas prisipažinęs, kad Jugoslavija buvusi pasirodusi ir Vengriją pasiūsi karinius ekspertes, kurie būtų padėję nuvertinti Vengrijos vyriausybę. Kaltinamajame akte toliau sakoma, kad Rajkas nuo 1931 m. šnipinėjęs Vengrijos policiją, gestapui, JAV slaptajai tarnybai.

Čekoslovakijos komunistų organas „Rude Pravo“ rašo, kad sąmokslas prieš Vengrijos vyriausybę buvęs dalis maršalo Tito didžiulio plano visais Rytų Europos liaudies demokratijas paimti savo vadovybėn prieš Sov. Sąjungą.

Oficialūs amerikiečių sluosniai šio kaltinamojo akto paskelbimo proga pastebė, kad tai esąs įrodymas, koks nervingumas

Argentina atakuoja veio teisę

Lake Success (UP). Jungt. Tautoms Argentinijos delegacijos pirm-kas Dr. J. Arce rugpičio 31 d. raštu pareikalavo JT gen. sekretorių Trygve Lie, baigus JT visumos suvaziavimą, konferenciją prateisti ir išspręsti JT chartos pakeitimo reikalą. Ketvirtasis JT visumos suvaziavimas, kaip žinome, prasidėjo š. m. rugsėjo 20 d.

Pagal veikiančius nuostatus, JT chartą galima pakeisti tik tuo atveju, jeigu už pakeitimą pasisako du trečdaliai visų narių, jų tarpe ir septyni saugumo tarybos nariai. Be to, tokį pakeitimą turi ratifikuoti du trečdaliai vyriausybių, jų tarpe ir vyriausybės visų penkių nuolatinių saugumo tarybos narių.

Argentina sustiprino sienų apsaugą

Buenos Aires. (Reuters). Argentinos sienos su Bolivija nuo šeštadienio yra stipriau

įsiviešpatavęs po Tito atkritimo Sov. Sąjungoje ir už geležinės uždangos esančiuose kraštuose. Teigimai, kad kaltinamieji šnipinėję amerikinio imperializmo naudai, parodas, jog sovietinis blokas po Tito ir Jugoslavijos atkritimo visomis priemonėmis bandas išjungti bet kokią opoziciją, kad sustiprintų komunistinės diktatūros pozicijas. Tačiau šiuose sluosniuose viešpatauja ištikinimas, kad šis žingsnis, žvelgiant tolimesne perspektyva, daugiau susilpnins negu sustiprins sovietinį bloką.

Stalino vargonai „liaudies policijai“

Berlynas. (dpa). „Die neue Zeitung“ praneša, kad sovietai rytinės zonos „liaudies policijai“ apmokyti pradėjo naudoti 7,5 ir 10,5 cm priešlėktuvines bei prieštankines patrankėles ir vadinamuosius Stalino vargonus su 16 vamzdžių. Taip pat ruošiamasi pradėti apmokymą panaudoti asarines dujas iš vaziuojančių šarvuotų automobilių.

Bus sudaryta rytų zonos vyriausybė

Berlynas (UP). „Sozialdemokrat“ praneša, kad praeitą pirmadienį sovietų vyr. būstinė Karlsruhorste nutarė sudaryti rytinės zonos vyriausybę. Prieš ją sudarant, busiis praversti rinkimai. Vyriausybės sudarymo terminas dar nesąs nustatytas.

Oro tiltas manevruose

Nürnbergas (UP). JAV aviacijai amerikiečių zonoje vykstančiuose manevruose yra skirtas nemažas vaidmuo. Prieš ketelą dienų oro keliu buvo pergabenta visa 2.400 vyrų brigada.

Brigados perkėlimui buvo panaudoti 28 C-54 tipo lėktuvai, kurie prieš porą mėnesių dalyvavo Berlyno oro tilte. Kiekvieniame perskridime lėktuvas be tam tikro skaičiaus vyrų gabeno ir vieną džypą su priekaba bei 1.400 kg maisto davinį.

Ruošiamasi užmegsti diplomatinius santykius

Kölnas (UP). Kaip iš oficialių šaltinių patiriama, devynios valstybės paprašė Kölne surasti patalpas, kuriose jos galėtų įrengti konsulatų ir pasiuntinybes. Šių

Grakija grįžta į normalų gyvenimą

Atėnai. (dpa). Grakijos vyriausybė šiuo metu ruošia įstatymą, pagal kurį pilietinio karo metu įvestos nepaprastojo meto priemonės atšaukiamos ir tuo būdu atstatomos normalaus gyvenimo sąlygos.

Indonezijos respublikininkų vyriausybė išleido amnestiją visoms toms organizacijoms, kurios dalyvavo pereinamųjų metų komunistų sukilime. Atrodo, kad ji nebus taikoma to sukilimo vadams, kurių dauguma pabėgo.

Prof. T. Heussas - Vokietijos prezidentas

Bonna (m). Vokietijos federacinės respublikos parlamento visuotinis susirinkimas (seimas ir senatas) ketvirtadienį rinko respublikos prezidentą. Per pirmą balsavimą balsų gavo: liberalų pasiūlytas prof. Dr. Heussas - 377, socialdemokratų pirminkas Dr. Schumacheris - 311, centro partijos pasiūlytas Dr. Amelunxenas - 28 balsus. 76 atstovai susilaikė nuo balsavimo. Kadangi nė vienas kandidatų negavo absoliutinės daugumos, buvo renkama antra kartą. Šį sykį Heussas gavo 416 balsų, Dr. Schumacheris 312 ir Dr. Amelunxenas 30 balsų. Tokių būdų Dr. Theodoras Heussas išrinktas pirmuoju Vokietijos federacinės respublikos prezidentu.

Išrinkus parlamentą, kuriame didžiausia frakcija yra CDU/CSU (krikščionys dekratai) atrodė, kad prezidentu bus išrinktas tos partijos lyderis Dr. Konradas Adenaueris. Tačiau paaiškėjo, kad prezidento pareigos yra apribotos konstitucijos 59 str., kuris taip skamba: „Federacijos prezidentas atstovauja federaciją tarptautiniuose santykiuose. Jis sudaro federacijos vardu sutartis su užsienio valstybėmis. Jis įgalioja ir priima pasiuntinius“. Atseit, prezidentas tik reprezentuoja, bet ne valdo.

73 metų Adenaueris mano, kad jis vien reprezentacijos pareigoms yra dar per jaunas. Jam daugiau patinka ministerio pirminko postovis. Tokiu būdu Eberto, Hindenburgo ir Hitlerio įpėdiniu Vokietijos valstybės galvų sąrašas buvo įrašytas prof. Dr. Theodoras Heussas, 65 m. amžiaus, Laisvos Demokratinės partijos pirminkas, išstius 9 mėnesius balansavęs su savo partija tarp parlamentinių partijų CDU ir SPD Bonnos parlamentinėje taryboje, kuri paruošė konstituciją.

Heussui dažnai pasisekdavo sėkmingai tarpinkauti ir išlyginti kilisius nuomonių skirtumus. Bet jį pabandžius pavadinančių simpatijas savo pusėn.

Po karo Heussas norėjo parašyti išsamią knygą apie nacionalistinę epochą tam, kad jo žodžiais tariant, „išvengus legendų 1975 metais“. Tačiau nuo to darbo jį atitraukė politiniai sukūriai. Išis ir jo žmona, buvo išrinkti ir Württembergo seima, o netrukus paskirtas ir švietimo ministeriu. Toje vietoje tačiau neilgai išbuvo. Mat, jo partijos narys Maieris buvo ministeris pirminkas. Ir tam, kad jis liktų ministeriu pirminku, reikėjo švietimo ministeriui užleisti stipriai CDU partijai, nes kitaip suirtų koalicinė vyriausybė. Nuo to laiko Heussas, kuris yra Heidelbergo išemancio „Rhein-Neckar-Zeitung“ leidėjas, rūpinosi tik partijos reikalais. 1949 m. ta pati CDU, kuriai jis užleido savo švietimo ministerio postovį, revanšavosi jam, ingi dėl koalicinės vyriausybės sudarymo, visos federacijos prezidento postoviu.

Heussas mažai rūpinasi savo išore. Jis nesidrovi užsidedi sudarytus marškinius. Jį dažnai galima pastebėti su nustumusiom kojinėm.

„Heussas yra geros Vokietijos atstovas. Jis bus modernus prezidentas, — siskavo Berolinsterio radijas — siustavas Sveickarijos, kurios prezidentas į tarnybą kas rytas važiuoja tramavajumi.

* I Hongkongą atvyko dar 2.000 britų karių. Tokiu būdu dabar britai Hongkonge turi 25.000 karių igulą.

Titas perima užs. reik. ministeriją

Belgradas. (UP). Išsiplėtus „šaltajam karui“ tarp Tito ir Kremliaus, Titas paėmė į savo rankas užsienio politikos tvarkymą. Viename Belgrado radijo pranešime sakoma, kad prezidentas — formaliai aukščiausioji Jugoslavijos įstauga, — maršalą Titą paskyrus laikinu užs. reik. ministriu. Tuo būdu, marš. Titas eisias New Yorkan išvykusio užs. reik. ministerio E. Kardeljo pareigas.

Kardeljis šeštadienį su gausia delegacija išvyko iš Belgrado. Jį lydi du Jugoslavijos politbiuro nariai. Prieš iškeldamas Kardeljis pareiškė, kad JT ribose Jugoslavija nekelsianti jokio ginčo su Sov. Sąjunga.

Iš patikimų šaltinių patiriama, kad Kardeljis New Yorke nustatysias bendrąją Jugoslavijos elgsena. Ginčo su Sov. S-ga vadms M. Džilas JT plenumo kalbėsias Grakijos klausimu. Užs. reik. min. pav. A. Bebleris Jugoslaviją atstovausias plenumo politinėje komisijoje.

Tito ministeris įspėja nepasitikėti

Paryžius (UP). Buvęs Jugoslavijos teisingumo ministeris Dr. Grisogono, kuriam šiomis dienomis paviko iš Jugoslavijos pasprukti, pareiškė spaudos atstovams, kad vakariečiai neturėtų tikėti Tito klaidinimams, nes jo režimas „radikalus, blogas ir nebeįpatasomas“, o visas maršalo rūpestis esąs savo krašte įgyvendinti marksizmą. „Vakarų Europos sluosniai“, kalbėjo Dr. Grisogono, „kurie galvoja Jugoslavijoje

ti „konstitucijos tėvu“, jis tik ranka numodavo, sakdamas: „Ką Tamsta, daugiausiai aš buvau tik akušerės talkininkas“. Jo kuklumas yra žinomas nuo seno.

Per rinkimus į dabartinį parlamentą jis savo rinkiminėje apygardoje Stuttgarte pralaimėjo. Jo priešininkė socialdemokratė Clara Döhring surinko 2.000 balsų daugiau, tačiau į seimą jis vis dėlto pateko per krašto sąrašą.

Vokiečių liberalai neturėjo vieningos partijos. Jų idėjom atstovavo visa eilė įvairiais pavadinimais partijų. Heussas, kuris nuo pat jaunystės žavėjosi liberalų idealais Veimaro respublikos laikais dalyvavo reichstage kaip valstybės partijos (staatspartei) atstovas. 1932 m. jis parašė studiją apie nacionalsocializmą „Hitlerio kelias“ (Hitlers Weg), kurioje tiksliai nupasakojo nacionalsocializmo siekimus. Tačiau tas jam nesukildė balsuoti už įgaliojimų Hitleriui įstatymą, kuriam įsigalėjus Führeris perėmė valdžią ir sudgino Heusso knygas.

Heussas, kuris tuo metu buvo Stuttgarto Aukštosios Technikos mokyklos profesorius, liko be darbo. Jis griebsi žurnalistikos. Thomo Brackheimo slapyvardė rašinėjo „Frankfurter Zeitung“ istorinius straipsnius. Parašė keletą biografijų. 1936 m. gestapas jam uždraudė verstis ir žurnalistika. Nuo to laiko gyveno iš žmonos uždarbio.

E. Heussienė, dabar kaip ir jos vyras Württembergo seimo atstovė, nacių laikais vertėsi reklama. Ne sau, bet žinomai kosmetikos firmai Beiersdorf & Co. Ji visam pasaulyje garsino tos firmos gaminius, žinomus ir Lietuvoje: kremą „Nivea“ ir dantų pasta „Pebecco“. Ir gerai uždirbo. Iš ištikinimo ji yra tolia pat karšta liberalė, kaip ir jos vyras. Jau 1919 metais ji mitinguose kovojo su komunistų atstove Klara Zetkin. Ir patraukdavo mitinguojančių simpatijas savo pusėn.

Po karo Heussas norėjo parašyti išsamią knygą apie nacionalistinę epochą tam, kad jo žodžiais tariant, „išvengus legendų 1975 metais“. Tačiau nuo to darbo jį atitraukė politiniai sukūriai. Išis ir jo žmona, buvo išrinkti ir Württembergo seima, o netrukus paskirtas ir švietimo ministeriu. Toje vietoje tačiau neilgai išbuvo. Mat, jo partijos narys Maieris buvo ministeris pirminkas. Ir tam, kad jis liktų ministeriu pirminku, reikėjo švietimo ministeriui užleisti stipriai CDU partijai, nes kitaip suirtų koalicinė vyriausybė. Nuo to laiko Heussas, kuris yra Heidelbergo išemancio „Rhein-Neckar-Zeitung“ leidėjas, rūpinosi tik partijos reikalais. 1949 m. ta pati CDU, kuriai jis užleido savo švietimo ministerio postovį, revanšavosi jam, ingi dėl koalicinės vyriausybės sudarymo, visos federacijos prezidento postoviu.

Heussas mažai rūpinasi savo išore. Jis nesidrovi užsidedi sudarytus marškinius. Jį dažnai galima pastebėti su nustumusiom kojinėm.

„Heussas yra geros Vokietijos atstovas. Jis bus modernus prezidentas, — siskavo Berolinsterio radijas — siustavas Sveickarijos, kurios prezidentas į tarnybą kas rytas važiuoja tramavajumi.

* I Hongkongą atvyko dar 2.000 britų karių. Tokiu būdu dabar britai Hongkonge turi 25.000 karių igulą.

Belgradas. (UP). Išsiplėtus „šaltajam karui“ tarp Tito ir Kremliaus, Titas paėmė į savo rankas užsienio politikos tvarkymą. Viename Belgrado radijo pranešime sakoma, kad prezidentas — formaliai aukščiausioji Jugoslavijos įstauga, — maršalą Titą paskyrus laikinu užs. reik. ministriu. Tuo būdu, marš. Titas eisias New Yorkan išvykusio užs. reik. ministerio E. Kardeljo pareigas.

Kardeljis šeštadienį su gausia delegacija išvyko iš Belgrado. Jį lydi du Jugoslavijos politbiuro nariai. Prieš iškeldamas Kardeljis pareiškė, kad JT ribose Jugoslavija nekelsianti jokio ginčo su Sov. Sąjunga.

Iš patikimų šaltinių patiriama, kad Kardeljis New Yorke nustatysias bendrąją Jugoslavijos elgsena. Ginčo su Sov. S-ga vadms M. Džilas JT plenumo kalbėsias Grakijos klausimu. Užs. reik. min. pav. A. Bebleris Jugoslaviją atstovausias plenumo politinėje komisijoje.

Tito ministeris įspėja nepasitikėti

Paryžius (UP). Buvęs Jugoslavijos teisingumo ministeris Dr. Grisogono, kuriam šiomis dienomis paviko iš Jugoslavijos pasprukti, pareiškė spaudos atstovams, kad vakariečiai neturėtų tikėti Tito klaidinimams, nes jo režimas „radikalus, blogas ir nebeįpatasomas“, o visas maršalo rūpestis esąs savo krašte įgyvendinti marksizmą. „Vakarų Europos sluosniai“, kalbėjo Dr. Grisogono, „kurie galvoja Jugoslavijoje

vesti demokratiją, jeigu bus padėta marš. Titui, yra klaidingai informuoti. Vakarų pagalba jis visados išnaudos, tačiau niekada nekels savo marksistinės programos.“

Tito režimas remiasis šiais dviem svarbiausiais principais: 1) aukštesniu Jugoslavijos visuomenės klasių sunaikinimas ir darbininkų būvio ūkininkų s-ton pagerinimas ir 2) krašto ūkinės struktūros pakeitimas už geležinės uždangos likusių kraštų pavyzdžiu, besiruošiant naujam karui.

JAV priims vokiečių pabėgėlius?

Frankfurtas (dpa). Šiuo laiku Vokietijoje pabėgėlių ir DP problemą triančios 9 kongreso narių komisijos pirminkinas F. E. Walteris pareiškė vokiečių pabėgėlių atstovams: „Nežinau, kaip išspręsti pabėgėlių problemą. Galimas dalykas, kad išleidimas tam tikro pabėgėlių skaičiaus į Jungtines Valstybes juos pagaus ir suteiks jiems pasitikėjimo, kad jie dar neužmiršti“.

Toliau Walteris nurodė, kad komistja pasiūlys 1939-1949 metų bėgyje neišnaudotas vokiečių kvotas (25.000 ir metus) panaudoti vokiečių pabėgėliams išleisti. Amerika supranta kokį pavojų Europos širdyje sudaro aštuoni milijonai tėviškės netekusių žmonių. Jie gali sudaryti grėsmę pasauliui taikai ir „pasėti komunizmo sėklą“.

Gimtajai kalbai išlaikyti...

MOKYTOJŲ SUVAZIAVIMAS ANGLŲ ZONOJE

neuzgesę Lietuvos ir lietuvių kalbos meilę, kuo greičiausiai būtina parengti ir išleisti pagrindinius populiarinius sumenimo ir su chrestomatizotu mokslo vadovėlius.

Lietuvos istoriją nuo pat proistorės apyaušrio ligi baigiant okupacijomis, trėmimais, išėivija ir lietuvių siekiamąja būsima demokratine Nepriklausomąja Lietuva;

Lietuvos geografiją su lietuvių tautos kultūros istorijos geopolitiniu lyginiu, neužmirštant ir lyginimų su kitomis kultūringomis tautomis.

Lietuvių kalbos vadovėlių, kur visi fonetikos, morfologijos, sintaksės, semantikos, etimologijos, dialektologijos ir kalbos istorijos faktai būtų ne tik populiaresniai išdėstyti su chrestomatiniiais elementais, bet ir būtų susieti su Lietuvos prostore bei istorija, su krašto geologija, antropologija, archeologija, psichologija, geopolitika, lyginamąja kalbotyra, kad skaitytojas suprastų ir pajustų lietuvių kalbos svarbą ir retumą pasaulio kalbų.

Grįžęs iš anapus pasakoja (9)

tarpe ir savaime pamiltų ir prisirištų prie tos savo gimtosios kalbos.

Be to, bet kokius kitokius vadovėlius leidžiant lietuvių stovykloms, reiktų juos paruošti taip, kad jie lyginamuoju metodu mūsų tautos naudai kvėpuotų savo tėvynės Lietuvos istorine ir dabartine padange.

7a. Be kitos periodinės spaudos reiktų, kad tuojau būtų imamas leisti vaikų laikraštis.

8. Informuoti viso pasaulio lietuvių mokyklų (vaikų darželių, vidurinių mokyklų, kursų) vadovybes ir mokytojų, kad būtina tuojau imti rūpintis sudaryti savas lietuviškias bibliotekas ir skaityklas, išsirašant iš viso pasaulio lietuvių periodiką, kuri galėtų būti pravarti ir toms mokykloms ir tos vietos lietuvių kolonijai apskritai. Tam reikėtų pat pradžioje ir vėliau reiktų iš centro pranešinėti knygų ar periodikos naujovius leidinius ir jų išsirašydinimo adresu.

9. Lietuvių vaikai pirmąjį auklėjimą turi gauti lietuviškajame vaikų darželyje. To-

liau nuo lietuviškosios bendruomenės šeimų gyvena vaikai iki mokyklinio amžiaus turi būti auklėjami savojoje lietuviškoje šeimoje, tiesiogiai bendraujančioje ir su lietuvių vaikų darželiu.

10. Pradžios mokyklos amžiaus vaikai, jei jie lankytų nelietuvišką mokyklą, vakarais turi būti mokomi liuanistinių mokslų vakariniuose kursuose, lietuvių kolonijos organizuojamuose bendromis pajėgomis.

11. Kur yra bent kiek lietuvių, turi būti sukuriami švietimo židiniai (bibliotekos, kursai, skaityklos, spaudos kioskai, chorai...), tiesioginiu būdu bendraujantieji su visais lietuvių vaikų darželiais, pradžios ir kitomis lietuvių mokyklomis.

12. Vokietijos ūkyje paliktųjų DP lietuvių mokyklos būtinos ir jos privalo būti išlaikomos visomis sukauptomis pasaulio lietuvių ir jų organizacijų pajėgomis, stengiantis, kad į tas mokyklas lygiomis ir patogiausiu būdu patektų ir M. Lietuvos lietuvių vaikai.

(Nukelta į 4 psl.)

Kaukazo kolchozuose

vilius kada nors sugrįžti namo, nes mes tapome rusams nepažeidimais specialistais, o mūsų darbas buvo daug našesnis ir geresnis, negu vietos darbininkų.

Valgis čia, tiesa, kiek geresnis, negu Latvijoje. Duonos ir sriubos davimus tas pats, tik pietums dar primedavo keletą šaukštų daržovių ir miežinių kruopų ar kitokios košės. Ir tai būdavo ne dėl to, kad ten būtų maisto normos didesnės, bet kad stovyklos komendantas, kurio tėvai buvo iš tremtį Sibiran, žiūrėdavo, kad belaisvių kaitan patektų visa, kas jiems būdavo skiriama. Buvau iš viso šešios stovyklose ir tik dvejuose, galima sakyti, valgis buvo patenkiamas. Visa parėjo nuo to, kaip stovyklos vadovybė sugebėjo „organizuoti“, t. y. vogti.

Vienoje stovykloje, kur „distrofikai“ ir ligoniai buvo suvaryti pasitaismymui, kuo nemirėm badu. Davė tris kart po pusę litro kopūstų vandens ir 400 g duonos per dieną. Po trijų mėnesių atvykusi komisija „sveikatos“ tikrinti iš 300 vyrų terado tik du tinkamus. Tada įsikilo gydytojai ir MVD, išvijo sandėlininką ir nuolat lankė virtuvę. Gaile, kad tik dvi savaitės po to bebuvau toje stovykloje.

Toje stovykloje susitikau ir keturias rytprūses, kurios papasakojo, kad jos 1945 m. kovo 23 d. buvusios rusų išgabentos iš Ištutės ir vidurinę Aziją. Vienu transportu išsiuntę 4000 moterų, vyrų ir vaikų — nuo 15 iki 6 metų. Iš jų belikę gyvų gal 1.000, visi kiti žuvę iš bado, nuo epideminių ligų ir dėl nepažeidimo klimato. Tai buvęs ne pirmasis ir ne paskutinis transportas. Moterims buvę ypatingai bloga. Jos dirbusios akms skaldylose ir nelikę vienos negimdžiusios. Vaikai daugiausia mirę, nes nebuvo jokios priežiūros. Rytprūsiuose joms buvę įsakytą rinktis tam tikrose vietose neva gruvėsių valyti ir tai tik 3—4 dienas. Kitos palikusios naujagimius pas senutes, kurių tas įsakymas nebelietis. Bet kai susirinkusios į nurodytas vietas, tada jas nuvarę į geležinkelį stotis ir išgabė-

Mūsų patalpos Kaukaze žymiai skėniasi nuo turėtųjų Latvijoje. Čia daugiausia moliniai tvartai ir bunkeriai. Narai trijų aukštų ir pinti iš riešutinių virbų. Lentų ir spygiuotų vielų tenai nematyti, net ir tvora apie stovyklą padaryta iš virbų. Jos aukštis trys metrai ir už jos kaip už sienos — nieko nesimatoma, kas laukė darosi.

Klimatas ten malonus, kai kam net per šiltas, auga visa, kas reikalinga žmogui išlaikyti. Bet deja, dėl ūkių sukolchozinimo daug kas nueina niekais. Kai ten atvykome, jau buvo pats metas kviečių derliui valyti, bet nebuvo duotas tam įsakymas. Maždaug po mėnesio pradėjo kviečius kiršti, bet tada jau buvo viskas išbryrę ir bekyšojo tušti šiaudai. Taip šeiminingaujant, kitais metais badas buvo nebeišvengiamas. Tas pats su bulvėmis ir kitomis daržovėmis. Bulvienojai išraunami ir kas su šaknimis išsipeša — nurenkama, visa kita paliekama žemėje ir tik vėliau badaujantieji iš naujo nusikasa. Kiek ten laukuose supuva pamidorų, svogūnų, morkų ir kitų daržovių — sunku ir aprašyti. Visur matyti šeiminingų neapsukrumas ir kolchozininkų tingumas, nes miekas nedirba sau, o visi tedirba tik svetimam. Kukurūzų, saulėgrąžų, vaismedžių ir kitos plantacijos turi būti dieną naktį saugomos, nes vietos gyventojai ir praeiviai nuolat jas lanko ir vagia, kiek kas galėdamas. Kai kur net belaisviai turėdavo jas saugoti. Vieną kartą atvyko rinkti graua su vežimais ir po apsišaudymo plantacija gerokai aptušino. Vaikai daugiausia dienos metu slankioja apie vaismedžių sodus ir, nutūrėję sargus pasišalinus, prisijupio pilnus krepšius obuolių ir kriaušių ir tempia į turgų parduoti. Bet daugiausia pakelje juos sulauko suaugusieji ir „grobi“ atima. Mat, šis dienos meto dirba ir neturi laiko patys vaisių „atsinešti“.

Siaip Kaukaze būtų tiktas rojus, jeigu ten vyrantų kitokia tvarka ir leistų laisvai gyventi. Dažar žmonės vargsta ir skursta. Pvz. komunistinės šventės dieną pro mus traukė į miestą jaunimas ir mes nematėme nė vieno švairiau ir gražiau apsirengusio žmogaus. Visi nuplyšę ir suvargę. „Saulėtas kraštas — pilkas gyvenimas“ — tais žodžiais vaizdžiausiai būtų galima nusakyti Kaukazą.

Visą laiką tik ir tesvajojome, kada pasibaigs mūsų belaisvių kančios. Ir kai po 1947 m. rudinį Maskvoje įvykusios užs. reikalų ministrų konferencijos buvo paskelbta, kad iki 1948 m. gruodžio 31 d. visi belaisviai bus paleisti ir gražinti, atsidusome kiek lengviau. Bet visi belaisviai labai nustebome išgirdę bendrą belaisvių skaičių — 1 milijoną, nes neseniai patys rusai tvirtino, kad jie turi 3—5 milijonus vokiečių belaisvių. Didele jų dalis žuvo nelaisvėje pirmaisiais metais, ir senesnieji stovyklų gyventojai sakydavo, kad jeigu mirusieji prisikeltų — jiems nebeužtektų vietos stovyklose. Pradžioje mirusiųjų lavonai būdavo užkasami kur nors dubose ar masinėse duobėse, jų šandien nė žymės nebeliko. Vėliau, kada mirtingumas sumažėjo, buvo pradėta tvarkyti kapinės ir dabar daugiausia kiekvienas buvo laidojamas atskirai. (Bus daugiau) T.

Atviras laiškas

LIETUVIAMS RASYTOJAMS TREMTYJE

Kai kurie recenzantai, minėdami mano praėjusių gyvenimo kelią, nepaminėta visuomenė ir man priminti, kad dar prieš 1939—1944 m. karą buvau kelias atvejais kalinamas Lukiškių kalėjime ir Kartūzų Berzozos koncentracijos stovykloje. Kadangi šis faktas gali būti įvairiai suprantamas (Vilniaus krašto lietuvių tarpe, kaip ir kitur, būta kelių ideologinių srovių), nuo savęs, aiškumo dėlei, norėčiau pasakyti tik tiek, kad esu buvęs kairiojojo barikados pusėj. Priklausdamas „varsininkais“ sąjūdžiai, skelbiau kovą ne tik tautinei, bet ir socialinei priešpaujai, viešpatavusiai Vilnaus krašte. Gal todėl, o gal taip pat išeinant ir iš to fakto, kad esu gyvenęs ne N. Lietuvoje, o „anapus“ (Vilniaus krašte ir kurį laiką Lenkijos gilumoje), esu laikomas „nuošaliai“ lietuvių literatūros arenoje“ (L. Miskinas).

1939 m. rudenį, raudonajai armijai okupavus Vilnių, išvažiavau šeimyniniais reikalais į V. Baltgudiją. Vilnių gražinus Lietuvių ir užsidiarūs sienai, likau inžinieri S. Vileikoje, kur buvau priverstas eiti inspektoriatu pareigas su uždaviniu organizuoti liet. mokyklų tinklą Švenčionių krašte. Pastebėjus aiškias rusifikacijos tendencijas, padariau raštų Svetimio skyriaus Valdybai pranešimą, kuriuo irodžiau, pasiremdamas V. Budrevičiaus (Mūrinio) statistika, kad liet. mokyklų tinklas numatomas per mažas; kad net lenkų okupacijos metu Švenčionių rajone būta daugiau mokyklų su lietuvių dėstomąja kalba, negu jų numatoma naujam režimui atėjus. Neiškętas taip pat nepadarėti ir kitų kritiškų pastabų „naujosios tvarkos“ adresu, susilankiau gana žiauriausio finišo: 1940 m. vasario mėn. buvau suimtas su „tarnybos baltųjų defenzvaid“ rezoliucija.

Perėjęs Vileikos kalėjimo ir Viatlago taigos kosmarą, 1942 m. kaip „buvusios Lenkijos“ pilietis drauge su kitais politiniais kalininiais buvau amnestuotas ir gen. Anderso karių eilėse prasiveržiau į civilizuotąjį pasaulį.

Sios savo nelengvos fizinės ir dvasinės Odisejos liudininkais kviečiu: vistus Vilniaus krašto lietuvių šiaurį ir anapus geležinės uždangos; Apvaizdą, mačiusia mane Vileikoje kalėjimo celėje ir Viatlago taigoje, lydėjusia mane per Persijos, Irako, Transjordanijos, Palestinos ir Egipto byrus, globojusia mane Monte Cassino ir Adrijos pakrantėje pragare 1944 m. ir Palagiano karo ligoninėje. Liudininkai kviečiu taip pat Diplomatu Kolegijos Sefą mūn. St. Lozoraitį, kurio padedamas išgavau iš visų svetimųjų „globų“ ir laisvą galimybę džiūti tautai.

Manąjį Credo sudaro trys didžiosios laisvės laisva Tauta, laisvas Žmogus, laisva Kūryba. Jomis tikėjau prieš 15, prieš 10-tą metų, jomis tebetikiu ir šandien. Jeigu kas nors kokiais nors sumetimais mėginų išiekti šėšėlių, galinčių šią tiesą užtenyti, būčiau linkęs laikyti tai nesuipratimu, neišsiaiškintu, praicinanziu momentu.

Šandien esu pavargęs. Vis dažniau ir aiškiau pradėtu jautsi jėgų ir sveikatos nepritekū. Eidamas per Argentinos dirbtuves ir fabriklus, užtikęs nepažeidimus sunkumus ir nelengvai normaliu žmogišku protu suvokiama ir suprantama pines, į kurias čia yra vėliamas kiekvienas, rodąs norą dirbti lietuvių kultūros labui ir negalįs to darbo atsisakyti — noriu būti Jūsų išgirstas.

Esu giliai supratęs bendro veikimo būtinumą Tautos laisvei ir jos kultūrai gelbėti. Todėl reikalauju bendro fronto sudarymo kovai prieš mūsų ir visos Vakarų kultūros priešą.

Visa širdimi esu su Jumis. Jeigu manęs nesusipranta — nekaltinsiu Jūsų. Taip pat neprieikštinausiu, jeigu kuris nors iš Jūsų ir toliau laikys mane „anapus“ lietuvių literatūros arenoje ir minės skaudžius mano gyvenimo faktus (gal ir „lelaidas“), kurių niekas gal už mane patį giliau ir skaudžiau nederęvys.

Lieku Jums ištvėrėms ir sėkmės stankiam kelyje, eiti tvirtu žingsniu kovos ir vargo taku ir pasiekti užsibrėžtą tikslą. Jei gyvensiu — jo pasielkimu džiaugsiuos drauge su Jumis. Jeiu trauksiuos — iki paskutinės valandos tikėsiu artėjančia antra.

Juozas Kėkštas

Buenos Aires, 1949. S. 11 d.

Margumynai

Kaip žmogus sunaudoja savo amžiu? Atsakymas ir ši klausima, amerikinis žurnalas „Collier's“ pateikia idomią statistiką žmoraus, išgyvenusio 80 metų. Tasa žmogus, iki pasiekė minėtą amžių, išgyveno 29.220 dienų, arba 701.280 val., arba 42.706.800 minučių, arba 2.524.608.000 sekundžių.

Per tą laiką jis, pasirodo, daugiausia miegojo — 26 metus 312 d. 18 val. 22 min.; dirbo 21 mt. 95 d. 14 val. 40 min.; pyko 6 mt. 116 d. 14 val. 10 min.; valgė 5 mt. 346 d. 5 val. 12 min.; laukė 5 mt. 302 d. 16 val. 45 min.; meliė praleido 4 mt. 39 d. 8 val. 27 min.; savaitėliais išsėioi 4 mt. 12 d. 15 val. 3 min.; kelionėse išbuvo 3 mt. 273 d. 18 val. 24 min.; laikraščius skaitė 1 mt. 243 d. 7 val. 13 min.; slutoi 228 d. 5 val. 52 min.; piniuos mokėjo 140 d. 23 val. 10 min.; telefonu kalbėjo 47 d. 28 val. 0 min.; savo navardę pasirašino 42 d. 14 val. 58 min.; drabužius rengei 39 d. 19 val. 18 min.; i laikrodį žinėjo 30 d. 9 val. 36 min.; duris varstė 29 d. 4 val. 47 min.; kaklaraštį rėioi 18 d. 12 val. 6 min.; kine ir teatre praleido 16 d. 8 val. 20 min.; kitus apkalbinėjo 13 d. 8 val. 13 min.; žio-yavo 4 d. 2 val. 26 min. ir tik 4 d. 12 val. 3 min. ... teciuokė.

Sporto žinios

Naujas Z. Puzinausko rekordas

Jau kelinti metai Z. Puzinauskas garsina lietuviu sportininko vardą tremtyje. Su džiaugsmu 1947 m. sutikom Rosenheime pasiekta naują Lietuvos rekordą rutulio stūmimo (14,80 m), didžiaavomės juo triguba pergalė praicitaisiais metais įvykusioje Pavergitųjų Tautų Olimpiadoje Nūrnberge, maloniai nuteikė žinia apie iškovotą šiu metų Bavarijos meisterio titulą rutulio stūmimo.

Rugsėjo 3 d. Rosenheime įvyko Vokietijos k'ubinių pirmenybių (A kl.) varžybos tarp ASV Rosenheim ir SV Kolbermoor klubų, kuriuose dalyvavo ir Z. Puzinauskas, kaip ASV Rosenheim komandos dalyvis. Rosen-

Kaip veikia Secret Service

Šanchajaus mušeika

(Tęsinys)

„Sanhajaus mušeika“ buvo tikras menininkas. Išsias savaitės jis studijavo vokiečių karinę aprangą, ieškodamas jos silpnų vietų, kol pagaliau nusistatė teoriją, kaip tu pačią šalunį pagalba nusuloti sprandą. Bandymo sumetimais jam buvo leista dalyvauti viename užpuolime, ir rezultatai buvo nuostabūs: Olandijoje jis žaibo greičiu susidorėjo su keletu žandarų.

Jis mokė mus, kaip priešą vienu tikslu smūgiu taip greit nudurti, kad tas nespėtų nes surikti. Gal būt skaitytojai atsimena, kad vienas vokiečių karininkas Paryžiaus požeminėje traukinyje buvo nudurtas pačiam vidudienį, pačioje žmonių spūstyje. Jis nepėjęs sunikti, susmuko ant žemės. Greičiausia jį nužudė vienas iš „Sanhajaus mušeikos“ mokinių.

Ismokęs mus muštis, jis pradėjo mokytį, kaip išsokti iš einančio traukinio: atsistojama ant laiptelio einančio traukinio kryptimi ir norimoje vietoje visai paprastai atsipalaiduojama. Žinoma, odos įbrėžimų ar susitrenkimų išvengti buvo neįmanoma, nors mes nuširdavome į minkštą veją. Iš greit važiuojančio sunkvežimio išsokti yra taip pat įspėdinga, nors ne taip pavojinga.

Kitas mūsų instruktorius buvo dokumentų klastotojas. Scotland Yardui tik po ilgu metų medžioklės pavyko jį susukti ir areštuoti. Pradedėjus karni dėl nepaprastų jo sugebėjimų, jam buvo pasiūlyta instruktoriatas vieta slaptųjų agentų mokykloje ir pažadėta, kad jei pasibaigus, jį paleisti iš arešto.

Iš paviršiaus jis darė gana garbingo žmogaus įspūdį. Buvo išsilavinęs, nepaprastai mandagus, o tais momentais, kai jį apimdavo specialybės aistra — draugiškai paprastas. Tačiau mumis jis labai nesidžiaugė: mes buvome bevilniškai negabūs mokiniai. Kiek daugiau iš pradžios susidomėjo matimi, nes aš galėjau rašyti abiem rankom, tačiau tai nesitęsė ilgai. Kiekvieną dieną jis mums atidengdavo vis naujas paslaptis: kaip parašą kiaušinio pagalba multiplikuoti, kaip antspaudo pasigaminti, kaip datas raštuose ir skaitmenis žekiuose falsifikuoti ir tt. Vėliau mes išmokome laisčių vokus atidarinėti, jų nesuzalodami, laisčių uždaruose vokuose „skaityti“, padarant juos laikinai permatomais. Lako antspaudo, jo nuomone, buvo bereikalingas balastas. Jis visada nešiojosi daug plunksnakočių, ir jo liemenės kišenės atrėdė, kaip kazoko šovininės. Po savaitės jis jau galėjo pakartoti visų savo mokinių parašus. „Stenkitės visada savo auką stebėti tuo momentu, kada ji pasirašo“, sakydavo jis. „Stebėkite, kaip ji laiko pirštus ant plunksnakočio ir, jei galima, naudokite tokią pat plunksną. Neužmirškite, kad sunkiausia yra nukopijuoti pačius paprasčiausius parašus.“

Mūsų mokytojai — džiū džiū mokytojas ir „Sanhajaus mušeika“ — tylaus žudymo meistras, per keletą savaitių iš mūsų padarė pavojingus vyrus. Mes buvome, kaip čempionai, reguliariai treniruojami, ir gydytojas beveik kas dieną tikrindavo mūsų sveikatą. Mes turėdavome plaukinti šaltame jūros vandenyje, laiptoti uolomis, šokinėti

iš einančio traukinio, bėgioti, sunkiais batais apsiavę, po klampų smėį arba iki kelių gylio vandens kūdras. Po dviejų mėnesių buvome pasiekę aukščiausių fizinio pajėgumo laipsnį, turėjome tikslų svorį ir galėjome dvi ar tris dienas išverti be jokio poilsio. Poilsiu reikėjo nuostabiai maža laiko: po poros valandų miego kietame guolyje visiskai atsigaudavome.

Tačiau, nežinint šio kieto apmokymo, vis dėlto pergyvenau nemaža baimės, kai ties Manchesteriu prasidėjo šokinėjimo parašutais apmokymas. Per pirmąjį šokinimą mane nuo kompromitacijos išgelbėjo tikėtai baimė. Daugelis žmonių teigia, kad šokinėjimas parašutu esąs nuostabus sportas. Jie yra arba nenormalūs, arba ypatingos kūno konstrukcijos. Žinoma, gražiam orui esant, pats išsokimas nėra labai nemalonus, tačiau susidūrimas su žeme niekad neteikia malonumo. Ypač bausis suolis į tuštumą, iki parašiuoto atsidarymo; šis momentas išsokusiam visada atrodo begalo ilgas.

Mūsų pratimai dažniausiai vykdavo vaktais. Sokdavome iš nedidelio aukščio. Visi bijodavome. Vienas mokinys net apalpo ir pats iskrito iš lėktuvo. Parašutais atsidarė automatiškai, ir jį pasiekęs žeme, vo bebuvu galima tikinti, kad suolis pasisekė gerai. Jis nenorėjo daugiau į lėktuvą lipti.

Drąsiausias mūsų kursų vyras, vienas lenkas, da kartų veltui bandė prisiversti iš lėktuvo išsokti. Jis verkė iš pykčio ir praverinėjo instruktorių jį iš lėktuvo išstumti, kas buvo griežtai uždrausta. Trečią kartą jam buvo leista lėktuvan lįpti drauge su broliu, kuris, davęs ženklą šokti, jį išstūmė.

Toks numeris buvo praktikuojamas kiekvieną kartą, kada jam būdavo nustatytas privalomas šokinimas. (B. d.)

ALFO visuotinis kongresas

Amerikos lietuvių spaudoje ir visuomenėje vedama didelė propaganda dalyvauti visuotiniame Amerikos Lietuvių Kongrese, kuris įvyks New York'e lapkričio 4-6 d. d. Daromi visi pasirengimai, kad šis kongresas būtų paskirgimasis ir gerai pavyktų. Šį kongresą ruošia Amerikos Lietuvių Taryba. Savo atsisaukime ji sako: 2. D. karas jau seniai baigėsi, bet taikos ir laisvės pasaulyje ligi šiol nėra. Jos ir negalės būti, kol Rytų tironas laikys pavergę istis milijonus svetimų tautų ir įvairiais būdais raudis po kitų valstybių nepriklausomybės pamatais. Jungt. Amerikos Valstybės ir kiti demokratiniai kraštai pamažu pradeda suprasti šiuos tikruosius grobioniško bolševizmo tikslus ir tą grėsmę, kurią bolševizmas neša laisviems kraštams. Todėl ir Lietuvos išlaisvinimo klausimas darosi visos pavergtos Europos reikalas. Toliau sakoma: „Mūsų pareiga reikalauti skubių ir efektyvių žygių sovietų terorui ir sauvalei sustabdyti Lietuvoje ir kituose Pabaltijo kraštuose“. Šio kongreso tikslas yra:

1. Pareikšti nepalaužiamą organizuotosios Amerikos lietuvių išeivijos nusistatymą išlaisvinti savo senąją Tėvynę iš priešų okupacijos ir tuo būdu apsaugoti lietuvių tautą nuo pražūties;
2. Pareikalauti JAV ir kitų demokratinėse kraštuose vyriausybės bei Jungtinių Tautų Organizacijai pasmerkti nekaltų žmonių žudymą, genocidą vardu vadinamą, ir padaryti visą, kad tolimesnis žmonių naikinimas tuojau būtų sustabdytas;
3. Pareikalauti, kad Amerikos valdžia verstų Sovietų Sąjungą nedelsiant atitraukti savo kariuomenę ir policiją iš jos neteisėtai okupuotų Pabaltijo žemių;
4. Apeliuoti ir pasaulio sąžinė ir kvieisti visų demokratinėse kraštuose visuomenę prisidėti savo pastangomis prie šių reikalavimų įvykdymo.

Siame kongrese nebus pamiršti ir kultūriniai reikalai. Taip pat bus sprendžiami ir kiti problematiniai klausimai, liečiant lietuvių veiklą, jų tarpe svarbiausias Pasaulio Lietuvių Bendruomenės klausimas. Yra sudaryta komisija, kuri studijuoja

šios bendruomenės paskelbtuosius nuostatus ir ruošia pataisas.

BALFO seimas

BALFO seimui, kuris šaukiamas spalio 7 ir 8 d. d. Philadelphijoje, taip pat skiriama daug dėmesio. BALFO organizacijos reikalai, liečiant šio meto gyvinius lietuvių tautos išlaisvimo reikalus, rūpi įvairių srovių, išskyrus komunistus, lietuviams. Norima, kad BALFO seime dalyvautų ir jo atstovė Europoje, kuri padarytų pranešimą apie jo veiklą ir apie lietuvių tremtinių būklę. Tuo tikslu rugsėjo mėn. 5 d. ivykusiame BALFO valdybos ir revizijos komisijos posėdyje svarstyta vien tik Europos BALFO įstaigų reikalai. Kadangi dabartinė BALFO įgaliojtinė Europoje I. Rovaitė ligi šiol nepateikė BALFO centro įstaigai New York'e reikalingų savo veiklos pranešimų, nutarta ją atšaukti iš Europos, kad ji, atvykusi ir BALFO seimą padarytų pagrindinį pranešimą. Be to, per tam tikrą laiką susidarė visa eilė neišsiaiškintų klausimų, kuriuos I. Rovaitė turės paaiškinti centre. Jų tarpe yra įtrauktas ir tas kavos klausimas, savo laiku plačiai naudėjęs Vokietijoje, o po to pasiekęs ir kitų kraštų lietuvius. Reikalas eina dėl didelės siuntos kavos, kuri Vokietijoje buvo priimta BALFO vardu, bet vėliau dingusi ir dėl kurios buvo susidomėjusi ir užvedusi kvotą Frankfurto kriminalinė policija. I. Rovaitė centrui buvo pranešusi tik, kad „kažkoks geras daris buvo užpirkęs tremtiniams kavos, bet ji pakelusi i stovyklas dingusi“. Visi lietuviai jautė, kad ryšium su tuo labai buvo pažeistas BALFO prestižas, todėl ir BALFO direktoriai šią reikalą labai rimtai ėmė. Žinoma, tai labai prisidėjo, kad I. Rovaitė atšaukiama iš Europos. Bet I. Rovaitė čia turės dar pasiaiškinti ir dėl visos eilės kitų išlaidų, kurias ji Europoje padarė, neturėdama BALFO direkto-rių aprobatos ir įgaliojimo.

Vyriausiu BALFO įgaliojtinu Europoje laikinai palkitas Jonas Valaitis.

Lietuvių dailės paroda

Spalio mėnesį įvyksta dar vienas, taip pat labai svarbus lietuvių gyvenime įvykis. Lietuvių dailės paroda, apie kurią savo metu jau esame daug girdėję tiek spaudoje, tiek iš privačių lūpų, pagaliau baigiama tvarkyti ir netrukus iš Broadwayaus prakalbės i Amerikos visuomenę. Ši paroda įvyksta New York'o Hall of Science muziejuje. Nors jau turima beveik visos jos ekspozitacija, tačiau dar vis ateina papildomi. Štai, neseniai dail. A. Galdikas iš Paryžiaus prisiuntė papildomai savo paveikslus net oro paštu. Dail. Povilas Osmolskis yra šio muziejaus tarnautojas ir jis tvarko techninius visos parodos reikalus. Chicagoje gyvenantieji lietuviai dailininkai: P. Augius, VI. Vijeikis, K. Varnelis, P. Kiaulėnas ir kiti rūpinasi parodos propagandos reikalu. Kartu su parodos bilietais jų rūpesčiu platinamas ir kvieslys su dailininkų paveikslų reprodukcijomis. Parodos metu vyks ir kultūrinės pramogos, koncertai ir filmos. Įdomu dar ir tai, kad lietuvių dailės paroda įvyksta kaip tik su pačio muziejaus atidarymo iškilėmis naujose patalpose. Įėjimo bilietuose užrašyta anglų kalba: „Už Lietuvos laisvę“. Parodos atidarymo iškilimėms susivaziuos visa eilė žymiuju Amerikos veikėju ir jų svečių. Laukiama iš Romos atvykstant Lietuvos diplomatinio šefo min. St. Lozoraitio. Parodos Komitetas muziejaus patalpose turi ir savo įstaigą, kurios adresas yra toks: Lithuanian

Art Exhibit, Times square at 44nd St. Hotel Claridge, New York City.

Amerikoje esantieji rašytojai, atvykus visi eilei lietuvių kūrėjų iš tremties, jau čia reikalauja, kad jau laikas yra susivaziuoti ir aptarti savo organizacinius reikalus. Rugsėjo mėn. 24-25 dienomis Pranes Lapienės vasarvietėje šaukiamas visų Amerikoje gyvenančių lietuvių rašytojų susiavimas. Jame dalyvaus Amerikos lietuvių rašytojų Draugijos ir naujai atvykę iš Vokietijos Lietuvių Tremtinių Rašytojų Draugijos nariai. Laukiama svečių iš Kanados ir kitur.

Pirmoje eilėje rašytojai aptars savo organizacinius reikalus, o po to savo svečiams suruoš literatūros vakarą, paskaitdami savo kūrinius.

Karštos dienos New York'o moterims

Po karštų vasaros dienų, nors atėjo vėsios rudens dienos, bet jos vis itin karštos New York'o lietuviams moterims. Mat, užkatinio reikalas dalyvauti tarptautinėje moterų parodoje, kuri New York'e vyksta kasmet, ir kurioje kiekviena tautybės dalyvauja su savo skyriumi. Įvykusiame žymesniųjų lietuvių veikėjų pasitarime buvo nutarta aktingai šioje parodoje dalyvauti. Šią parodą kasmet aplanko šimtai tūkstančių amerikiečių, todėl ir joje tinkamai pasirodyti yra nemažas rūpestis. Tai rūpinamasi ne tik suorganizuoti reikalingus ekspozitus, bet taip pat ir jų pavaldžius pardavimui, nes amerikiečių publika nepasitenkina vien pažiūrėjusi, ji būtinai nori ir išgyti tą ekspozitą, kuris jai patinka. Perykštis lietuvių moterų skyrius parodoje buvo aprašomas ir filmuojamas bei reklamuojamas televizijoje, todėl norima, kad ir šis pasirodymas nebūtų menkesnis.

Amerikos spauda

Beveik kas trečią dieną atvyksta laivai su naujais dykumais, atveždami vietiniams ne tik naujų rūpesčių, bet ir naujų jėgų kultūriniam ir visuomeniam gyvenimui. Amerikos lietuvių spauda jau žymiai praturtėjo atvažiuojuju straipsniais ir pranešimais. Taip pat kiekviena redakcija, sužinojusi tremtinio adresą, stengiasi jam pasiųsti savo laikraštį, žinodama, kad naujame krašte jis vis tiek nepalikis be spausdinto lietuviškojo žodžio. Tai labai malonus amerikiečių gestas. Bet, kai Amerikoje leidžiama tiek daug tos lietuviškosios spaudos, tai naujai atvykstantieji anksčiau ar vėliau turės apsispręsti, kuriuos laikraščius jie sau nuolatos įsirašys. Kai kurie, pvz., dėl savo rašybos ar kt. dalykų nėra priimtini, tačiau visi, išskyrus komunistinius, kovoja dėl mūsų tėvynės Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

S. Narkėliūnaitė.

Nekrologas ar nesusipratimas?

Ponas Stepas Vykintas, kaip jis pats pabrėžia - buvęs MINTIES redaktorius ir MŪSŲ KELIO bendradarbis, paskelbęs AMERIKOS LIETUVIO puslapiuose apie tų dviejų laikraščių susijungimą i LIETUVI, meldžiasi:

„Neduk Dieve, kad tai nebūtų blogas simbolis ir ženklas“. Atseit, jis pageldautų, kad tai būtų blogas ženklas. Lyg ir keistoka išgirsti tokį linkėjimą iš buv. redaktoriaus ir bendradarbio lūpų, tačiau greitai surandame ir tokio linkėjimo sumetimus. Likimo ironija: LIETUVIUI blogo linki irgi (nors ir AMERIKOS) LIETUVIS.

P. Vykintas rašo:

„Susirgęs nuo persidirbimo džiova vyr. redaktorius, šias eilutes rašantis, buvo nuo šio laikraščio (MINTIES - m. p.) atstumtas ir pasveikęs ne dėl ligos, bet dėl politinių priežasčių i laikraštį negrįžo“.

Štai kur šuo pakastas - sakytų vokiečiai. Ponas Vykintas, kol dar ne visi užmiršo, nori suvesti asmenines sąskaitas. Ir ta proga jis rašo nekrologą. Ir buvusiams ir esančiam laikraščiu. Kadangi tas nekrologas kiek iškreipia faktus, norime ir mes dėl jo pasakyti savo žodį.

Je i P. Vykintas „dėl politinių priežasčių negrįžo“, reiškia, tarp jo ir leidėjo buvo, švelniai tariant, nuomonių skirtumas. Bet jei nuomonės skiriasi, kodėl būtinai turi išeiti leidėjas, o ne vyr. redaktorius? Taip jau atsitiko, kad MINTIS neliko nesufirmavusios demokratų partijos organu, bet lietuvių laikraščiu, kuriame bendradarbiavo ir skirtingų pažiūrų asmenys. Ir tik todėl jis susilaukė nemažo pasisekimo, įgalinusio jo redakcija ir administracija pagrįsti naują laikraštį „Lietuvį“, kuris, likęs vienas, jaučia pareigą būti ne „organu“, bet laikraščiu, kuriuo galėtų pasinaudoti galimai didesnis lietuvių skaičius.

Ko ponas Vykintas siekia, parodo ir jo žodžiai skirti MŪSŲ KELIUI. Su šiuo laikraščiu buv. leidėju jis nesusipyko, bet už tai yra „skirtingos nuomonės“ su jo įpėdiniu. Todėl jis teigia (kaip viską žina bendradarbis), kad tas laikraštis, buv. leidėju išvykus, „ne tik sušlubavo, bet ir visai sustojo“. Anot, p. Vykinto tas asmuo buvo gabus žurnalistas (nors jo straipsnių neteko matyti), tuo tarpu MINTIES leidėjas keitė redaktorių kaip pirštines. Suprask, buvo negabus ir pilnas kapryzų.

Na, objektyvumo vardu, turime ir čia pridėti savo dvylekį. Prie senosios RM valutės visi laikraščiai turėjo pasisekima, ir p. Vykinto redaguojami, ir ne jo. Tačiau po valiutos reformos, ir ypač prasidėjus emigracijai, gyvenimas priverė mažinti laikraščių skaičių. MŪSŲ KELIAS buvo priverstas užleisti savo vietą LIETUVIUI ne dėl jo leidėjo išvykimo, bet dėl bendradarbių ir skaitytojų išvykimo. Juk žmogus, kuris laikraštį redagavo ir buvusiam leidėjui pasirašinę jant, liko ir toliau redakcijoje!

Paskutinėje MINTIES akimirų kronikoje buvo rašyta:

„Ji (MINTIS) augo, plėtėsi, klydo, tubolėjo. Taip, kaip žmonių kūriniui ir dera. Sakome žmonių, nes prie jos puoselėjimo prisidėjo daug žmonių“. Pavardės nebuvo minimos, nes nenorėta per pabaigtuves sužadinti kam nemalonų prisiminimų. Juk visi prie to laikraščio susibūrė tik išpildė savo pareigų žurnalisto profesijai ir tuo pačiu savo tautai. Taip, kaip ją suprato. Ir jei p. Vykintas, kuris irgi buvo tų žmonių tarpe, kurie prisidėjo prie laikraščio puoselėjimo, pasigedo pavardžių, jis turėjo jas paminėti objektyviai, o ne vien jas minėti tam, kad atsisakčius su vienu leidėju ir išgyrus kitą, kuris jam atsiuntė įgaliojimą toliau leisti jo buv. laikraštį.

O. P.

Rugsėjo 8-tosios minėjimas

Darmstadtas. — Tautos šventė — Rugsėjo 8-toji Darmstadto — Griesheimo lietuvių darbo kuopoje 8591 šiemet buvo itin gražiai paminėta.

Sventės minėjimas buvo pradėtas pamaldomis kuopos koplytėlėje, kurias atlaikė ir sventei prikaityta pamokslą pasakė T. A. Bernatonis, kapucinas. Po to įvyko iškilmingas posėdis su šventės aktu, p. Masionio paskaita ir B. Vosyliaus baladės deklamavimu.

Po pietų įvyko sportinės varžybos. Čia susitiko S. K. „Lituanicos“ (iš Schw. Gmitindo) krepšinininkai su vietiniais kuopos vyrais. Rungtynes laimėjo šeimnininkai 47-27. Antrame susitikime žaidė „Lituanicos“ krepšinio komanda su vokiečių komb. rinktine, ją įveikdama 45-39.

Vakare įvyko meninė sventės dalis. Čia pasirodė „Lituanicos“ šokėjų grupė su tautiniais šokiais, vėliau Adamkevičius padainavo 4 liaudies daineles ir, akordeonu pritariant Aleksandravičiui, smuiku pagrojo lietuviškų dainų pynę. Pabaigai A. Mekas su dideliu išjautimu padeklamavo eiterasčių, kuriuos publika labai šiltai priėmė.

Edv. Sul.

Gimtąjai kalbai...

(Atkeltais iš 3 psl.)

13. Emigruojantiems lietuviams, mokinių tėvams ir jų vaikams nurodyti būtinai su savimi pasiimti visą lietuviškąją spaudą, dailės daiktus, žemėlapius ir visa, kas gimtąją žemę keičiuiui primintų, net ne mokiškiejių užrašų ar savos korespondencijos neužmirštant, kurių išeivijoje būtinai pasigės.

14. Tremties ir kitų kraštų lietuvių spaudoje reikėtų dar smarkiau informuoti liekančius ir toliau iškeliaujančius lietuvius apie jų kaip lietuvių tremties uždavimus ir visais čia minėtaisais klausimais.

15. Mokytojų ir visų lietuvių korespondavimasis ir tuo būdu nuolatinių santykių laikymas su užjūrio lietuvišiais būtinai. Ši reikala turėtų skatinti ne tik privati iniciatyva, bet ir lietuvių įstaigos, nurodydamos santykiavimo reikalą ir būdą. I čia įeina ir dalinimasis lietuviškąja knyga ir laikraščiu.

16. Informuoti ir sudaryti tam tikras sąlygas — sąjūdi, kad užjūrio išeiviai ir DP korespondencija susisietų su Vokietijoje pasilikiančiais M. Lietuvos lietuvišiais. Tam reikalui pravartu per užjūrio lietuvių įstaigas skelbti tų M. Lietuvos lietuvių adresus ir seimų sudėtį.

17. Visomis priemonėmis stengtis lietuvių tautos labai sukleidinti mūrinių seimų sudarymą, o kurios jau mišrios susidariusios, jų iš akių nepaleisti, su jomis bendraujant, kad jos suaugtų su lietuvių visuomenė ir lietuviškaisiais reikalais.

18. Visų stovyklų lietuvių komitetai, stovyklų bažnyčių, mokyklų vadovai, bendromis pajėgomis dirbdami, tuoj ima rūpintis visais čia minėtais klausimais ir taip

pat M. Lietuvos lietuvių bei jų mokyklinio amžiaus vaikų gelbėjimu. Tie vaikai turi gauti lietuviškos mokyklos mokslą, jų tėvai turi būti išgelbėti iš nasrų veidmainių tų tikslų klastingais būdais veikiančių vokiečių organizacijų.

Konferencijoje taip pat apsvarstyti eina-mieji anglų zonos mokyklų reikalai. Nutarta stengtis zonoje išlaikyti 2 lietuvių gimnazijas (vieną Neustade) kol bus galima, kitoms gimnazijoms ir progimnazijoms su šiomis susijungti. Inspektoriams per lietuvių stovyklų vadovybes pavesta suregistruoti neemigruojančius D. ir M. Lietuvos lietuvių mokinių tėvus, jų atsilikusias, ar sutiktų keltis i tą vietą, kur yra lietuvių gimnazija ir kur jų vaikai galėtų mokytis gimtąja kalba; paraginti stovyklų komitetus suorganizuoti kursus analfabetams, nes nerastingi neleidžiami emigruoti; stengtis, kad visi vakarai ir pramogos būtų apdėti mokesčiais, iš kurių susidarytų fondas mokyklų vadovėliais, mokslo priemonėmis ir knygomis aprūpinti, o taip pat vaikų darželiams ir pradžios mokykloms išlaikyti ten, kur tam reikalui nesikiuriama lėšų. Šias lėšas globotų ir reikalingas priemones igyti bei skirstytų trąjų žmonių komisija iš stovyklų komiteto, mokyklų ir kultūros įstaigų atstovų. Visose mokyklose būtinai supažindinti jaunūmenę su amatais, įtraukiant i tokias pamokas ir jaunimą, pasiūkusį už mokyklos ribų. Taip pat nustatyta ir mokyklų likvidavimo tvarka.

Konferencija raštu pasveikino VLIKą ir LTB CK, reikšdama jiems padėką už Lietuvos reikalų gimimą ir lietuvių švietimo darbą. Raštu įteiktos padėkos ir tiems asmenims, kurie šią konferenciją suorganizavo.

Vakarų Australija - mums svetimas kraštas

Vokietijoje gyvenant niekur neteko skaityti, kad Australijoje žemė sūri ir dėl dirvoje esančio didelio druskos kiekio vietos ūkininkai kviečius vienoje vietoje tegali sėti tik kas penktį metą. Ketveris metus žemė turi išsėsti. Jeigu sėjama keleris metus toje pat vietoje, dirva tiek nusūlina, kad nebeapimoka patį darbas. Visose didesnėse Australijos upėse vanduo taip pat sūrus ir netinka gerti. Geiā vandenį žiemos lietu periodais surenka specialiuose ežeruose — rezervuaruose, iš kur jis vamzdžiais išveždijojamas po visą kraštą. Rezervuarų vandens kiekis beveik kasdien skelbiamas laikraščiuose.

Gamta skurdi ir mums visiškai svetima. Vėlu eidamas per miškus dairytumeis ir norėtume pamatyti kokį nors europinį medį — čia visi medžiai yra gumos medžiai, kurių priskaitoma apie 1.000 rūšių. Mediena daugiausia raudonos spalvos ir taip kieta, kad vienes įkaubas sienon yra jau tūkrai sunkūs darbas. Bet ji puikiai dega, todėl visai suprantama, kodėl Australijoje siunčia šimtus akrų ir net iščius miestelius nušluoja gaisrai, pareikalaudami iš, palyginti, nedidelio austratų skaičiaus nemaža gyvybių aukos. Miškuose visi senesnių medžių kamienai apdege, daug kur stūksa tik suodini stuočiai. Tai žymės kadaise prasidėjusių gaisrų. Šiuo metu čia jau pradedā pavasaris. Miškuose pražysta milijonai gėlių, bet ir čia nerasi nė vieno europinio žiedo — svetimas kraštas, svetimi ir žiedai. Europos paukščių čia irgi nerasi — medžiuose triukšmaujā papūgos, klaidkiai rėkauja juodmargės Australijos varnos, o viršūnėse kvatojasi kukabaros...

Vakarų Australijoje yra 500.000 gyventojų, kurių pusė gyvena sostinėje, Perliho mieste. Antroji pusė gyventojų išsimėčiusi pakraščiais, o krašto vidury — dykuma, kuri kasmet vis artėja prie jūros, vis plečiasi i pakraščius taip, kad dėl to kas-

met keliasdešimt fermerių turi palikti dykuma virtusius savo akurus ir keltis arčiau prie vandenyio. Paskiruose ūkiuose kultivuojama dažniausia po vieną ūkio šaką. Vienur sėjami kviečiai, kitur laikomi galvijai, trečiur auginamos avys. Avių bandos ir karvių kaimėnės laukuose laikomos laisvai, be jokių tvartų ir priežiūros, ten joms įtaisyti geriamo vandens baseinai, bet užtat visi pasėlių laukai aptverti.

Emigrantai Australijon vežami ne dėl to, kad čia trūktų darbo jėgos, bet kad apgyvendintų čia kiek galint daugiau baltųjų. Imigracijos ministeris Mr. A. Calwellis savo neseniai pasakyoje kalboje aiškiai pabrėžė: „Jeigu mes neįsivešime 20 milijonų baltųjų, tai kada nors 20 milijonų geltonųjų patys atplauks pas mus.“ Laikraščiuose vis dažniau ir dažniau pasitaiko straipsnių apie Australijai gresiantį geltonųjų ar komunistų pavojų. Spalvotųjų milijonai knibžda aplinkinėse salose, o Australijos vyriausybė su jais veda griežtą politiką, pvz. atsisako priimti Azijos — Kinijos pabėgėlius ir nuolat tremia kinus ar japonus i jų kilmės kraštus, neatsižvelgdama net i tai, kad jie čia yra išgyvenę dešimtis metų.

Didelis DP kūdikių mirtin-gumas Australijoje

VYRIAUSYBĖ: DĖL BLOGOS MITYBOS EUROPOJE

Sidnėjus, rugsėjo 4 d. (Associated Press). Per paskutines 10 savaičių Albury (New South Wells) ligoninėje mirė 12 Europos imigrantų kūdikių, 1-2 metų amžiaus, 25 tokio pat amžiaus kūdikiai serga imigrantų priėmimo stovykloje Victorijoje. Sveikatos įstaigos kviečia, ar kūdikiai buvo jau silpnos sveikatos Europoje, ar jie susirgo pakely. Laių bendrovės Melbourne teigia, kad maistas ir gyvenimo sąlygos laivuose yra geros.

Canberra, rugsėjo 4 d. (AP). Australijos imigracijos ministerius informatorius pareiškė, kad DP kūdikių mirtinumas yra nedavalygo Vakarų Europoje paseka. Jis nurodė, kad Australijoje DP vaikams priimti yra įsteigtos specialės organizacijos. Jis taip pat pabrėžė, kad IRO paskyrė specialų pareigūną tikrinti maistą daryjose Italijos išvykimo stovyklose.

Australijos selekcijos komisijos niekuomet neatmedavo šeimos, jei vienas jos kūdikis buvo blogos mitybos. Daugumas atvykstančių vaikų yra visiškai sveiki, tik keli, kurių sveikata suardė bloga mityba, atvyke i Australiją mirė.

(New York Herald Tribune)

Muz. Alb. Vaiciulėnas i Kanadą

Blombergas. Neseniai iš šios stovyklos i Kanadą, St. John miesto vyskupo pakvietas, su šeima išvyko muz. Albertas Vaiciulėnas; ten jis eis katedros chormeisterio pareigas. Šiais metais A. Vaiciulėnas baigė muzikos akademią Detmole, o per istisus ketverius metus be pertraukos sėkmingai vadovavo visoje anglų zonoje žinomam Blombergo stovyklos chorui, išskeldamas lietuvių dainos meną i pasigerėlinas aukštumas.

St. Tam.

Be to, iš Kinijos per salas atžygiuoja komunizmas. Indonezijos kovos su olandais, neramumai Javos saloje, pagaliau angliakasių streikai pačioje Australijoje, — ar tai nebus pirmasis skambutis ir ženklas, kad Kremliaus tvanas jau pradeda plūsti ir šia linkme. Australijai turi nepilną tūkstantį kariuomenės, įskaitant aviaciją, laivyną ir policiją. Taigi, kaimyninių salų geltoniesiems pakaktų, kad rusai jiems duotų keletą laivų ir ginklų, ir su Australija būtų baigta. O ypač badaujančią Aziją gali gundyti didžiulis Australijos mėsos kaimėnės, kurias tik reikia ateiti ir pasiimti. Australai nerūpestingai žmonės. Jie nemėgsta ne tik sunkiai dirbti, bet ir sunkiai galvoti. Jie nenori galvoti nė apie gresiančių pavojų ir todėl ateinančiuose rinkimuose nebeketina Calwellio rinkti, nes jis apie tokį pavojų tik ir tekalbės.

Grįžtant prie Vakarų Australijos, tenka pastebėti, kad čia daugeliu atvejų geriau, negu kitose valstijose. Kiekviename geografinis vadovelyje teigiama, kad Perliho klimatas geriausias pasaulyje. Čia vasarą nebūna nepakeliamai karšta, nes nuo Indijos atplaukia šaltoji vandenyno srovė. Bet imigracijos ministeris vienoje savo kalboje užsiminė, kad imigrantus reikėtų koncentruoti apie Broome ir Derby miestus, o tenai, šiaurėje, europiečių šilimos tikrai per daug. Be to, Vakarų Australijos žmonės daug draugiškesni, nes jie daugiausia yra neanglai. Anglai čia iš viso nekenčiami ir turi pajukos vardą „Pomis“. Savaitė suprantama, nes visa, kas geresnio, jie iš Australijos išveža ir čia grūda savo blogiausias prekes. Pz. sviestas Australijoje tik dėl to normuojamas, kadangi jis normuojamas ir pačioje Anglijoje. Uždarbiai V. Australijoje yra kiek mažesni, negu pvz. Viktorijoje, tačiau čia pragyvenimas pigesnis ir tuo būdu padėtis išsilygina.

Pranas P.

IESKOJIMAS

Zenoną Bagdonavičių, jei dar tebevyvena Vokietijoje (anglų zonoje), skubiai prašo atsiliepti Stasys Kalvaitis, adr.: 3928 Fir St., East Chicago, Ind., USA.

Viktorui Atkocaičiui

š. m. rugpiučio 24 d. tragiška žuvus JAV-se, užuojautą reiskia
Kam. St. Santaras
ir
Jozas Rineikis.